

Ճգնաժամը՝ կենսական անհրաժեշտության փորձություն աղաքայի համար

Չիրք ձգնաժամի պատճառների ու հաղթահարման մասին

«Ճգնաժամ. արդե՞ս եւ հնարավորություն Ռուսաստանի համար» գիրքը հեղինակել է ՌԴ գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս Արեւ Աղանբեկյանը: Նա ՌԴ կառավարության ստեղծած հակաճգնաժամային հանձնաժողովի անդամ է, հակաճգնաժամային ծրագրի մշակման մասնակիցներից: Գրքում արձանագրվել է համաշխարհային ճգնաժամի հետեւանմանը Ռուսաստանի համար. ներկայացված են հակաճգնաժամային ծրագրեր, ճգնաժամի կայունության ապահովման հնարավորությունները ճգնաժամի դարձմանը:

«Արդե՞ս եւ հնարավորություն» արտահայտությունը Աղանբեկյանը փոխ է առել ճառագիտներից, որտեղ «ճգնաժամ» հասկացությունն ունի երկու նշանակություն՝ արդե՞ս եւ հնարավորություն՝ հեռագայում ավելի առաջ գնալու, զարգանալու համար: Աղանբեկյանը գրքում ներկայացրել է Ռուսաստանում Տիրող իրավիճակը, թերեւս այն ակնկալիքով, որ ճգնաժամի թույլ զարգացած փոքր շրջանակներում համար էլ գիրքը կդառնա յուրաքանչյուր ղեկավարի:

Աղանբեկյանի կանխատեսման համաձայն, Ռուսաստանում ճգնաժամը կհասնի մինչև 2015-2020 թվականները:

հանդեսը, որին մասնակցում էին հանրապետության անվանի սնեսազետներ, գիտնականներ:

ՀՀ ՊԱԱ նախագահ Ռադիկ Սարսիրյանը կարեւորելով գրքի նշանակությունը փաստեց, որ սա թերեւս առաջին լուրջ աշխատությունն է ճգնաժամի մասին: «Հասերը չգիտեմ, թե ինչ է նշանակում եւ ինչից է սկիզբ առել ճգնաժամը,

Միայն Ղարաբաղի զիջումներով հնարավոր չէ հասնել համաձայնության

Երկուսն այնպիսի Արցախ են ժամանել Ֆրանսիա-Հայաստան բարեկամության խմբի անդամները՝ Ֆրանսիայի խորհրդարանի դասգանավոր Ֆրանսուա Ռոբրյուանի գլխավորությամբ: Այցի ժամանակներում նախատեսված են նրանց հանդիպումները ԼՂՀ հասարակական-ֆաղափական շրջանակների հետ: Կլիմեն Նաեի հանդիպումներ հանրապետության ժողովուրդին, որի նպատակն է ամբողջացնել իրենց դասկարգումները Ղարաբաղի մասին:

Երեկ Ֆրանսիական դասվարությունը հյուրընկալվել էր ԼՂՀ Ազգային ժողովում: Ներկայացվելով Ֆ. Ռոբրյուանին, ԱԺ նախագահ Ալոս Դուլյանը նշեց, որ վերջինս Ղարաբաղյան շարժումից ի վեր կանգնած է եղել արցախահայության ազգային-ազատագրական շարժումը օստրակերպի բարեկամների առաջնաբանում: Ֆրանսուա Ռոբրյուանն առաջին անգամ Արցախ էր ժամանել այն ժամանակ, երբ Ղարաբաղում մոլեզմունք էր Ադրբեջանի սանձազերծած դաժանագործություններից: Լիցենզիա Ֆրանսիայի խորհրդարանի արտաքին գործերի հանձնաժողովի ֆարսուդարը, նա իր ուրույն նպատակն էր բերել Ղարաբաղյան հիմնախնդրի վերաբերյալ միջազգային ճիշտ ընկալումներ ձեւավորելու գործում: Նրա նախաձեռնությամբ վերջին տարիներին Ֆրանսիայից ստացված նյութական

օժանդակության միջոցներով ֆինանսավորվում են Արցախի մի քանի բնակավայրերում իրականացվող մարտահրավերի ծրագրեր: Հանդես գալով ԼՂՀ ԱԺ անդամներից, Ֆրանսուա Ռոբրյուանը ընդգծեց ազգերի ինտեգրացման հիմնարար նշանակությունը, այդ համատեքստում շեշտելով Ղարաբաղի ժողովրդի՝ իր ճակատագրի վերաբերյալ անբեկանելի իրավունքը:

Լավ տեղեկացված լինելով արցախյան հիմնախնդրի մասին, նա անդրադարձավ անցյալ դարի 20-ական թվականների սկզբին Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանին բռնակցելու փաստին, ասելով, որ ճգնաժամային համաձայնության շարժումներով, որը խորհրդային զարգացման փուլում սխալ տեսությունն էր, հնարավոր չէ ազգային խնդիրները արդարացիորեն լուծել:

Ֆրանսիացի խորհրդարանականը զգնում է, որ Արեւմուտքը ղեկ է գիսակցի դարաբաղյան հակամարտության ֆաղափական խնդրի էությունը. «Ես կարծում եմ, Ֆրանսիայում ոչ ոք չի խորհում, որ միայն ԼՂ-ի զիջումների միջոցով հնարավոր կլինի հասնել համաձայնության», ասել է նա:

Ղարաբաղյան հակամարտության լուծումներում Ադրբեջանի մոտեցումների առնչությամբ Ֆ. Ռոբրյուանն այն համոզմունքն է

հայտնել, որ չի կարելի վստահել մի ժողովրդի, որն իբր դրսևորելով խաղաղասիրական ձգտումներ՝ միաժամանակ հանդես է գալիս ռազմաուճեց հայտարարություններով: Նա նաեւ արտակրկիտ է հայտնել Բաքվի նախկին դաշնակցների նկատմամբ եվրոպական որոշ երկրների «մեղավոր թողություն» կադակցությամբ, զգուշացնելով, որ դա կարող է թանկ նստել արաժաօբաղանում խաղաղության եւ համընդհանուր անվտանգության վրա: Բանական մոտեցումն այն կլինի, ըստ դասգանավորի, եթե դրսևորվե ձգտում Ղարաբաղի անվտանգության ապահովման ուղղությամբ, հարգվել նրա ֆաղափական ու մշակութային ինտեգրացման միջազգային իրավունքը, ցուցաբերվե օժանդակություն իր աղաքան կերտող երկրի ճգնաժամային ու սոցիալական կյանքին: Ֆ. Ռոբրյուանը հավաստեց, որ արցախյան իր գործընկերներին, որ հետախու շարունակելու է մնալ Ղարաբաղի իրավունքների դաժանորդը հնարավոր միջազգային ասյաններում:

ԼՂՀ ԱԺ նախագահ Ալոս Դուլյանն ու Ֆրանսուա Ռոբրյուանը ազգային խորհրդանիշերով հուշանվեր են փոխանակել՝ ի նշան փոխադարձ հարգանքի ու վստահության:

ԿՐՄ ՊԱՐԵՒԵԼՅԱՆ Ստեփանակերտ

Բանակցությունների հիմք ֆնսարկման նոր առարկա՞

1-ին էջից
Միեւնույն ժամանակ, օրինակ, ԱՄՆ ղեկավարող Ջորջ Բուշի քննադատը Թուրքիայի արտգործնախարար Ահմեդ Դավութօղլուի հետ համատեղ ասուլիսում հայտարարում է, թե ղեկավարող ղարաբաղյան հանդիպմանը, ԱՄՆ դիտարկմանը, «հարաբերակալանորեն կարճ ժամանակահատվածում մեծ առաջընթաց է գրանցվել այսօրվա երկարատև հարցերի (նկատի ունենալով ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորումը - Ա.Բ.) լուծման առումով»:

Ու չնայած բանակցությունների ընթացքում նախագահների մակարդակով հաճախակի հանդիպումներին, դժվար է համակարծիք լինել ԱՄՆ ղեկավարողի հետ: Մյուս կողմից, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների անմիջապես համաձայնագրի կարգավորման հանդիպումների շարքը չի կարող ռեսուրսների ու ջանքերի իզուր վատնում լինել զուտ բանակցային գործընթացը կայուն ղարաբաղյան ղարաբաղյան խաղաղությունը ֆիչ ավելի տեսական դարձնելու առումով:

ԱՄՆ ղեկավարողի «լավատեսությունը» կարելի է զննել նաեւ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցություններում

միջնորդական առաջնություն իրականացնող ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրի հայտարարության մեջ:

Ըստ ԵԱՀԿ դաժնակցային կայտեղում տեղադրված հայտարարության, «Առանձնազույցի եւ դրան հետեւած ընդլայնված կազմով արտգործնախարարների ու ԵԱՀԿ ՄԽ համաձայնագրի հանդիպման ժամանակ նախագահները (Հայաստանի եւ Ադրբեջանի - Ա.Բ.) ֆնսարկել են միջնորդների նախադրեւ ներկայացրած Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ընդհանրական հայեցակարգը եւ վերանայել են առաջարկվող կարգավորման դեռեւս չհամաձայնեցված որոշումները»:

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համաձայնագրի կարտուրել են, որ նախորդ տարվա հունիսից, երբ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանն ու Ադրբեջանի նախագահ Իլիամ Ալիևը հանդիպեցին առաջին անգամ, ղեկավարողի հանդիպումը 5-րդն էր:

Ղեկավարողի հանդիպմանը, ըստ համաձայնագրի սարածած հայտարարության, «երկխոսությունը կառուցողական մթնոլորտում էր եւ որդես արդյունք էր կրկան

ֆայլեր, որոնք փոքրացնում են կարգավորման հիմնարար սկզբունքների առումով երկու երկրների միջուկ տարբերությունները»:

Համաձայնագրի հայտարարության համաձայն, երկու նախագահները, ելնելով իրենց ֆնսարկումների դրական զարգացումներից, առաջարկել են միջնորդներին շարունակել իրենց դիվանագիտությունը եւ «բացել մարդկային փաստաթղթում ընդգծված նոր եւ գլխավոր առարկան, որ, համաձայն երկու նախագահների մոտեցման, մնում է բանակցությունների հիմքը»: Ավելին, նախագահները համաձայնել են միջնորդների առաջարկությանը՝ շարունակելու հանդիպումները մոտ աղաքայում, եւ եթե հնարավոր է՝ հաջորդ հանդիպումը արդեն հուլիսին:

Դեռեւս 2007-ի նոյեմբերի վերջին ԵԱՀԿ ԱԳ նախարարների խորհրդի ժողովում ներկայացված ղարաբաղյան հակամարտության հանդիպմանը կողմնակից ղարաբաղյան հարցի կարգավորման հիմնարար սկզբունքներն են: Ըստ ԵԱՀԿ ՄԽ համաձայնագրի վերջին հայտարարության, այդ փաստաթղթում կան նոր դրույթներ, ֆնսարկման նոր առարկաներ, նոր կետեր, որոնց ֆնսարկմանը կողմնակից չեն անցել, սակայն, այս նույն հայտարարության համաձայն, շուտով կանցնեն:

Որն է, սակայն, «Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների խնդրանքով բացվելի ֆնսարկման նոր թեման»:

Այս ամենին զուգահեռ, «նոր» եւ, հասկալալես, բանակցությունների հիմք հանդիսացող դրույթ-առարկայի ի հայտ գալու, բացվելու կամ այլ որեւէ փիճակի մասին ոչինչ չի նշվում ոչ Հայաստանի եւ ոչ էլ Ադրբեջանի նախագահների դաժնակցային կայտեղում: Միւնջղեւ հետաքրքրական կլինի իմանալ, թե խոսքն ինչի մասին է:

ժամը կծավալվի 3-5 տարի: Ամենատար ժողովում գործարկությունը կաճի 1.5-2 անգամ:

«Այն մեծաղես կազդի մարդկանց առողջության վրա, կարվեն հասկալալես արդե՞ս եւ դեղորայքի դարմանակող հիվանդությունները, կգրանցվի մահացության անձախնդրաց աճ, որի հիմնական դաժնակցային կլինի սիրտ-անոթային անբավարարվածությունը», գրում նկատում է հեղինակը:

Աղանբեկյանը կանխատեսում է հարյուրավոր բանկերի, ձեռնարկությունների սնանկացում: Սակայն ակադեմիկոսը ձգնաժամի գոյության մեջ տեսնում է նաեւ դրական միտումներ ու ազդեցություն. միլիոնավոր մարդիկ, ովքեր կկարողանան հաղթահարել ձգնաժամը, կուղեւնկան նոր հայտնագործություններ կատարելու համար:

«Ճգնաժամը աստեղծ կալալալալ ջարդել նախկին դրոզմաներն ու դաժնակցները, կալալալալ վերափոխանակել նախկին դաժնակցները»: Փաստրեն, ձգնաժամը կենսական անհրաժեշտության փորձություն է աղաքայի համար», գրում է Աղանբեկյանը:

Երեկ գիտությունների ակադեմիայում տեղի ունեցավ գրքի շնորհակալությունը:

ՎԱՍՄԻԿ ՎԱՐՈՒՅՅՈՒՆՅԱՆ

Հայտարարություն

ՀՀ Ազգային ժողովի 2008թ. մարտի 1-2-ի դեղորայքն ու իրադարձություններն ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողովը եւ մեկ անգամ դիմում է ՀՀ հասարակական ու ֆաղափական կազմակերպություններին, Հայ ազգային կոնգրեսին՝ առաջարկելով իրենց ճրամարտության սակ ունեցած մարտի 1-2-ի իրադարձություններին ու դեղորայքի վերաբերող բոլոր տեսակի փաստերն ու տեղեկությունները (վկայություններ, տեսանյութեր, բացահայտումներ) միւնջղեւ ս/ք հոլիսի 1-ը ներկայացնել Հանձնաժողովին՝ մեր աշխատանքների տարակալիչ ղեկույցում ընդգրկելու նպատակով:

Հանձնաժողովի նախագահ՝ ՍԱՄՎԵԼ ԵՒԿՈՅՆԵ

Միասնական ֆննդություններ

«Փորձել են ստուգել ոչ թե գիտելիք, այլ գլուխկոտրուկներ լուծելու հմտություն»

Մեծարգո նախագահ

Ձեզ ենք դիմում որդեա Յայասանի Յան-րադեություն մեծակամության եւ երկրի ա-րդազայի համար մտածող ֆաղափարներ, իրենց զավակների հոգեկան եւ ֆիզիկական առող-ջության, նրանց գոյության, ներկայի ու աղա-զայի համար ծնողական զգացմունքի ու խղճի, Աստուծո եւ Յայոց ղեկավարության սահմանադրու-թյան առջեւ դասախոսմանս հայ ծնող, հա-յոց լեզվի, գրականության, մշակույթի կեն-դանի կրող ու փոխանցող հայ մարդ:

Ելնելով մեր անմիջական փորձից եւ վեր-լուծելով ֆննդության անցկացման կարգը, թեստի բովանդակությունը, ստացված ար-դյունքների արժանացումը, ֆննդությանը մասնակցած ժողովուրդների հոգեկան եւ ֆիզիկական վիճակն ու դրանց հետեւանմե-րը՝ երկրի եւ ֆաղափարների համար այս ծանր ժամանակահատվածում, հայտնում ենք, որ 2009-ի հունիսի 5-ին կայացած հա-յոց լեզվի եւ գրականության միասնական ֆննդությունները եւ դրանց արդյունքները չա-փազանց ճազանադատարույց են: Մենք այդ ողջ գործընթացը Յայասանի Յանրադե-ության եւ հայ ժողովրդի համար համարում ենք հանցավոր եւ գնահատում՝ որդեա

1. ձայնողում,
2. հարված՝ երկրի ու ժողովրդի թիկուն-փից,
3. մեր երեխաների՝ երկրի ու իրենց աղա-զայի հանդեպ սաճած հավաստի վրա տեղա-ցած աղեքաթեր կարկուս:

Մեծարգո նախագահ

Նախ ցանկանում ենք հիշեցնել, որ այս տարվա ժողովուրդների ծնվել են հայ ժո-ղովրդի նորագույն դասնության անենադա-ժան տարում՝ 1992-ին: Այդ իրողությունը՝ նրանց կրած զրկանքները, թերսանունը, ցրտի ու խավարի մեջ աչք բացելը, ինչ հետք է թո-ղել այս երեխաների հոգեֆիզիկական վիճա-կի վրա՝ հրաշալի գիտի յուրաքանչյուր ծնող եւ կարող է մեկնաբանել անեն մի բժիշկ: Սա-կայն չզիտես ինչու եւ ովքեր որոշեցին այդ ե-րեխաներին եւս մեկ անգամ դաստել, «սթա-փեցնել», փորձության ենթարկել՝ այս ան-գամ մեծ կյանք մտնելու առիթով:

Կարծում ենք, որ մեր երեխաների դաս-րասնականության, գիտելիքների, ունակու-թյունների համեմատ ֆննդության արդյունքնե-րը չափազանց ցածր են, հիասթափեցնող ու հուսալիք. գնահատականների հիմնական մասը տասնվեցում է 8-13-ի սահմաններում, լից են անբավարար արդյունքները:

Ծնողների, երեխաների, ուսուցիչների, վս-տահ ենք՝ նաեւ ղեկավարության համար վնասա-կար է երեւույթի, հասկալիք, բարոյական կողմը:

Առկա են՝ ֆինանսական հնարավորու-թյուններ, որոշակի դիրք կամ դասընթաց ունե-ցողների երեխաների, այս համատեղման չափազանց բարձր գնահատականներ սա-

Հունիսի 5-ին երեսունը կայացած հայոց լեզվի եւ գրականության միասնական ֆնն-դություններին մասնակցած ժողովուրդների մի խումբ ծնողներ, շուրջ 50 ստորագրություն-ներով, դիմել են մեր թերթին՝ հանրադատության նախագահ Մերժ Սարգսյանին ուղղված բաց նամակը տղադեւու խնդրանքով, ինչն անում ենք, միաժամանակ մեր կողմից ավե-լացնելով, որ իրո՛ք հայոց լեզվի եւ գրականության թեստը ոչ միայն բարդ էր, այլեւ որոշա-րդեա շփոթեցնող, իսկ որոշ հարցեր՝ բողոքովին ավելորդ, երբեմն անգամ բանասերների հա-մար անլուծելի:

Նախ դեղմեք, որոնք հերքում են ֆննդու-թյան հետ կապված ինֆորմացիայի զարգացի-թյունը եւ ընդհակառակը՝ հաստատում են թեստի դասախոսների առջ ու վաճառքի վերաբերյալ ազգաբնակչության մեջ ժող-մամուլով լուրերն ու տեղեկությունները: Կան դեղմեք, երբ անհամեմատ ցածր ունակու-թյունների եւ գիտելիքների մակարդակ ունե-ցող որոշ ունեւորների երեխաներ վերին դաս-նախադասությանը լուսավորված՝ հանկարծ ստացել են 19-20 միավոր գնահատակա-ններ, երբ կրթության նախարարը հերքում է ին-ֆորմացիայի արժանաբեր մասին լուրերը: Մեզ մնում է կասկածել վերին ուժերի ազն-վությանը եւ հուսալ, որ զարգացիության ա-րդյունքներն ուղիղակի հարկատուների վճարած գումարներով կատարված ծախսերի աղարկումը դարձնող մեղավորները կդատ-վեն օրենքի ողջ խստությամբ:

Գտնում ենք, որ համադասախոսման մար-մինները ղեկ է հեռազոտեն, լուսաբանեն այս երեւույթը եւ, որ կարեւոր է, կանխվեն մանկ դրեւորումները հաջող ֆննդություննե-րի ընթացքում:

Կարծում ենք, որ ֆննդության արդյունքները ցածր են հետեւյալ դասախոսներով.

որոշ ֆննական կենտրոններում ստեղծվել է անառողջ բարոյախոգեբանական մթնո-լորտ, երեխաների հանդեպ անբարյացակամ վերաբերմունք, սարակայն կարիքները հոգա-լու հետ կապված անհարմարություններ՝ ի-րենց բոլոր հնարավոր հետեւանմեքով,

այլ կենտրոններում հնարավորություն են ունեցել միմյանց օգնելու, կամ խանգարե-լու, աղակալողմոտեցելու, չեն գործել խոս-տացած խլացուցիչները,

թեստը ուսումնասիրելով՝ տղավորություն է ստեղծվում, որ այն դասախոսներն ոչ թե սրտացավ ու բանիմաց դրոշմախոսներ, այլ ժողովուրդների, ֆննական գործըն-թացին, ընդհանրադատ երկրի վնասալու մտադրությամբ գրգռել են մասնագետներ:

Որդեազի մեր տղավորությունը չհնչի որ-դեա մերկադարանոց հայտարարություն՝ հիմնավորենք.

- նախ, թեստը իր բնույթով, բովանդակու-թյամբ ու բարոյությամբ չի համադասա-խանում ԳԹԿ-ի հրատարակած եւ տրամադ-րած «Յայոց լեզու եւ գրականություն»: Պե-տական, ավարտական եւ միասնական ֆ-ննդության ուղեցույցին»,

- որակ են կազմում անհասկանալի, դժ-վարըմբռնելի, խճողված հարցադրումներն ու դասախոսները,

- առկա են հայ գրականության ճանաչ-դության, ընկալման ու գիտելիքների հետ առն-չություն չունեցող ինֆորմացիայի հարցեր, - հարցադրումներ՝ գրականության դասըն-թացի ծրագրում չընդգրկված ստեղծագոր-ծություններից,

- հայոց լեզվի բերականությանը վերաբե-րող հարցեր բարդ են իրենց կառուցվածքով եւ ժամանակասար, հաճախ արդիականու-թյան դասախոսներին, հայեցի կրթության ու դասախոսականության վերջնամասնակներին աններդաշնակ,

- փորձել են ստուգել ոչ թե գիտելիք, այլ գլուխկոտրուկներ լուծելու հմտություն:

Դիտարկումներ այս շարքը կարելի է շարունակել եւ հիմնավորել, սակայն հարկ ենք համարում սրանով մթնոլորտի ստեղծու-թյան հավաստի, որ միանգամայն հնարավոր է լուրջ աշխատանքներ իրականացնել կրթա-կան բարեփոխումները ծառայեցնելու ոչ թե ի վնաս, այլ ի օգուտ երկրի ու ժողովրդի:

Մենք համոզված ենք, որ Յայասանում կր-թական համակարգը եւ նրա շուրջը ձեւա-վորված հոգեբանական մթնոլորտը ճազա-դարձ են՝ սարքեր դասախոսներով, որոնցից մեկն այն է, որ համաշխարհային գործըն-թացներին ինտեգրվելու ճանադարձում մեկ կորցնում ենք մեր լավագույն ավանդույթ-ներն ու իրական արժեքները: Ռազմապա-կան կառուցողական սկզբունքները առաջնոր-դելու փոխարեն մեր մշակույթն ու կրթությու-նը վերաձեւում ենք ու մտնում օտար ժող-մակների մեջ:

Կարծում ենք, Ձեր անմիջական վերահս-կողությամբ՝ նորանշանակ նախարարը լի-զորեն կզբաղվի ԳԹԿ-ի գործունեության արդյունավետության, ազնվության, օբյեկտի-վության ու նպատակաուղղվածության խն-դիրներով: Նրա շխարհային գրադասարա-կական գործունեության անհեթեթությունն ու վնասակար դերը կբացահայտվի ու հիմ-նովին կվերափոխվի: Ամեն տարի երեխանե-րի ճակատագիրը խելող, հոգեկան աշխար-հը խառնող, ծնողների դժվարությամբ վա-սակալող գումարներն ու ժամանակը տալու-րեն դասախոսող, երեխաների միտքն ու հիշ-ողությունը աղավաղող՝ սխալներով, թյուրի-մացություններով ու անհեթեթություններով լի տասնյակ գրքերի ու ժողովածուների փո-խարեն կստեղծվեն հակիրճ ու օգտակար, նպատակասլաց մեկ շեքստան, մեկ ուղե-ցույց, մասնագետների ընտրության ու դաս-րասնական, ռազմապա-կան ու դասախոսական համակարգ:

Խոսքը վերաբերում է նաեւ անորակ դրո-ցական դասադրերին, դրոցներում իրող կրթական-դասախոսական անբավարար մակարդակին ու բարոյախոգեբանական ա-նառողջ մթնոլորտին:

Մի՞թե հնարավոր չէ դրոցում սալ այնու-սի գիտելիքներ, որ հիմնովին վերանա դասա-խոսների մոտ դասադրելու՝ հիմնականում մեխանիկորեն վարժվելու, համընդհանուր դարձած, ընդհատակա մասնավոր ինտե-րստը, որի ընդլայնման ու տարածման մի-տնումներն ու տրամաբանությունը ֆայտյուն են կրթական համակարգը: Ավելին, դառնա-լով գիտելիքի ու կրթության հանդեպ անար-բերության հիմնադրերից մեկը:

Իրականում, հասարակության համար միջնակարգ կրթության բովանդակությունը հիմնականում սահմանափակվում է 1-2 տարի դասախոսի մոտ դասադրելով, որը կր-թական է դասախոսականությանից եւ հիմնարար ու մնայուն գիտելիք չի կարող լինել: Արդյուն-ում երեւույթը դասախոսող երկրի ու հա-սարակությունն ունի այն, ինչ ունի: Առավել ֆան համոզված ենք, որ բարեփոխումներ ղեկ է իրականացնել այս ուղղությամբ:

Վստահ ենք, որ ազգային դրոցի արդիա-կանացման ու առողջացման դեղմունք միանգամայն իրատեսական է, որ յուրաքան-չյուր երեխա դրոցում ստացած իր գիտելի-քներով, հանգիտ, առանց հոգեկան ցնցում-ների ու ավելորդ ֆինանսական ծախսերի, կարող է իր նախափորություններին համա-դասախոսական կրթություն ստանալ ու դառնալ իր գործի վարդեք:

Ահա այս ուղղությամբ է, որ համատեղ մի-տք մտածենք ու գործենք:

Մեծարգո նախագահ

Մեկ-երկու օրից մեր երեխաները հանձնե-լու են մեր ֆննդություններ: Նկատի առնելով այդ առարկաների թեստերի անհիմն բարոյու-թյան աստիճանը եւս, ու գիտակցելով, որ ֆ-ննդությունների ընթացակարգում եւ թեստում փոփոխություն կատարելու այլեւս անհնար է, վստահ ենք, որ Ձեր նախաձեռնությամբ կզսնվեն խնդիր լուծման արդյունավետ մե-խանիզմներ եւ մեր երեխաներին հնարավոր-ություն կստի ինֆորմացիայի, մասնա-գիտություն ձեռք բերելու եւ արժանադասիվ աղարկելու ու աշխատելու իրենց հայրենիքում:

Մենք վստահ ենք, որ մեր բողոքի արձագան-քը չի ուշանա, եւ Ձեր նախաձեռնությամբ համադասախոսման մարմինները ժամ առաջ կզբաղվեն այս չափազանց կարեւոր հարցի լուծմամբ:

Կանխավ շնորհակալություն, հարգանքով՝

Երեսանի 2008-2009 թթ. մի խումբ ժողովուրդների ծնողներ: Առիթը՝ երկու էջ ծնողների ստորագրություններով: Հեռ. 091-72-17-67 Երեսան, 06.06.2009 թ.

Տայերենի թեստը՝ կրկնակի սթրեսի դասախոս

Նախորդ ուսումնական տարվա ընթացքում 33 կրթության եւ գիտության նախարարու-թյունների չինովնիկներն անվերջ խոսում էին միասնական ֆննդության առավելու-թյունների մասին, նշելով, որ ժողովուրդներն առանձին-առանձին չհանձնելով ավարտա-կան ու ընդունելության ֆննդությունները, կխուսափի 2 անգամ սթրեսի ենթարկվելուց: Հունիսի 5-ին կայացած միասնական ֆնն-դության հայերենի թեստին ծանոթանալուց հե-տո դարձավ, որ նրանք որոշել էին միանգամայն կրկնակի սթրես դասախոսել մեր ժողովուրդներին: Մինչ հիմա էլ անհաս-կանալի է մնում, թե ինչն է անլույս տարիներ-ին (1992-93 թթ.) ծնված ու ճգնաժամի տար-ում դրոցում ավարտած հեղին այս սերունդը դարձավ հոգեկան ման ցնցման թիրախ:

Մեզանում, ավա՛ղ, ֆննդությունը երբեք էլ տոն չի եղել: Բայց ոչ մեկի՝ չինովնիկ լինի, թե թեստը կազմող, իրավունք չի տրված այն

տուգի վերաձեւելու: Հայերենի ֆննդությունից դուրս եկող յուրաքանչյուր երկրորդ արցունք-ներ ունեն աչքերին: Բողոքն էին անակնկալի եկել: Նման բարոյության առաջադրանքի չէին ստատում ոչ ուսուցիչները, ոչ կրկնու-սույցները, ոչ էլ իրենք՝ աշակերտները: Ու դարձ չէ այս յայտի իրական նպատակը. ա-ղաքացուցի, որ դրոցներն այսօր թույլ են եւ չեն աղաքացուցի ինքնակամ դասախոս կարողակ: Բայց ինչ մեղք ունեն դրանում ա-շակերտները: Մյուս կողմից, մեզանում որ-քան իջնում է կրթական մակարդակը, ան-հասկանալի տրամաբանությամբ բարդա-նում են ֆննական հարցաւարները:

Ամենակրիտիկ կլինեն, թեկուզ ուշացու-նով, այդ միասնական ֆննդության հարցա-ւարը ենթարկել փորձագիտական վերլուծու-թյան դարձելու համար՝ այն նախատեսված էր բուհական ընդունելության ֆննդությամբ, թե՛ համալսարանի բանասիրական ֆակուլ-

տեան ավարտելու համար: Ավելի ֆան վստահ ենք, որ նույնիսկ դասախոսներն ու դասախոս-ները չտրոսի կարողանային դրանից բարձր միավորներ ստանալ (այդտեղից հետեւու-թյուն, թե ովքեր էին ստացել ման միավոր-ներ): Բացի վիճաբարույց կետերից, կային նաեւ դրոցական ծրագրից դուրս հարցեր: Այստեղ, վերնիցային նախարարության Գնահատման եւ թեստավորման կենտրոնի կազմած «Յայոց լեզու եւ հայ գրականու-թյուն» ուղեցույցում (Երեսան, 2008 թ.) Չա-րենցի «Խմբագրեա Շավարժը» տղեմը բա-ցակալում է ծրագրային ստեղծագործու-թյունների ցանկից: Մինչդեռ այս տարվա թեստում կա ման հարց:

Ո՞վ է դասախոսման տարի ման անփութու-թյան համար, որը կարող է ճակատագրական դառնալ հազարավոր դիմորդների համար: Միաժամանակ առկալի է մնում նշելու ուղե-ցույցի դարձնակալ եւ տարվա ընթացքում

տարբեր հեղինակների թողարկած թեստային առաջադրանքների հարցը. ինչի՞ համար էին դրանք տղադրվում եւ մեծ եկամուտ աղաքա-կան դրանց հեղինակներին, եթե իրենց բար-դության աստիճանով հեռու էին ֆննական օ-րինակից:

Այս եւ ուրիշ օտար հարցեր ամենեւին էլ զուտ ուսումնական կամ ֆննական ոլորտից չեն: Տեղի ունեցածը նախ ակամ էր կրթու-թյան եւ գիտության նորանշանակ նախարա-րի դեմ, աղա՛ղ հայերենի ինֆորմությունների հանդեպ լրացուցիչ անվստահություն սեր-մանելու մի ավելորդ փորձ: Հայրուրավոր, ե-թե ոչ՝ հազարավոր ծնողների անունից ա-ռաջարկում են չեղյալ հայտարարել հայոց լեզու եւ հայ գրականության միասնական ֆննդության արդյունքները կամ, ծայրահեղ դեղմունք, վերանայել գնահատման կարգը:

ՎԱՐԳՆԵՆ ԼՆՎԵՆՅԱՆԸ, ծնող

Միջազգային

Լիբանանում հաղթել է կառավարող դաշինքը

Անասիադեպ ընտրախախտումներ

Լիբանանում հունիսի 6-ին անցկացված խորհրդարանական ընտրությունների նախնական արդյունքներն արդեն վկայում են, որ հաջողության են հասել «Մարշի 14» կառավարող դաշինքի ուժերը: Դրանց գլխավոր մրցակիցը Իրանի և Սիրիայի աջակցությունը վայելող «Մարշի 8» դաշինքն է:

Այսպիսով, Լիբանանի խորհրդարանում արեւմտաեզեք ուժերին հաջողվել է ղեկավարել առավելությունը: Կառավարող դաշինքը նոր խորհրդարանում կունենա առավելագույնը 69 տեղ: Ենթադրվում է, որ կստանա 71

տեղ: Տեղերի ընդհանուր թիվը 128 է: Արեւմտական «Հզորակա» շարժումը կունենա առավելագույն 52 տեղ: Այս արդյունքը համարվում է անսպասելի, քանի որ նախապես անցկացված հարցումներով կանխատեսվել էր «Հզորակա» հաղթանակը:

Ռոյթեր գործակալությունը մեջբերում է հրապարակված տեղեկություններ, որոնց համաձայն ընտրություններին մասնակցել է ձայնի իրավունք ունեցող 3 260 000 անձանց 55 տոկոսը:

«Ալ Մուսակբալ» կուսակցության եւ «Մարշի 14» դաշինքի ա-

ռաջնորդ Սաադ Չարիրին երկրի բոլոր ֆաղափական ուժերին կոչ է արել, անկախ ընտրությունների արդյունքներից, համատեղ գործել համուն Լիբանանի սնտսական վերածնության: Նրա խոսքերով, ընտրություններում «հաղթել է ժողովրդավարությունը»:

«Մարշի 8» դաշինքը, այդ թվում՝ «Հզորակա» առաջնորդները, առայժմ ձեռնադրել են մնում մեկնաբանություններից, սպասելով վերջնական արդյունքների հրապարակմանը: Իսրայելական աղբյուրները չեն բացառում, որ «Հզորակա» կիրճի վիճարկել «Մարշի 14»-ի հաղթանակը: Արեւմտաեզեք ուժերի հաղթանակը, անուշաբ, ձեռնադրել է Իսրայելին:

Թե՛ «Մարշի 14»-ը եւ թե՛ «Մարշի 8»-ը դժգոհելու դասձանդներ ունեն: Բանն այն, որ ընտրություններին հետեւում էին միջազգային դիտորդների 3 արբեր խմբեր: Դրանցից մեկը գլխավորում էր ԱՄՆ նախկին նախագահ Ջորջ Բուշը: Բոլոր դիտորդները նշում են, որ եղել են աննախադեպ ընտրախախտումներ: Տեղի են ունեցել ընտրողների փոփոխություններ՝ մինչև 2000 դրությամբ: Չանազան կուսակցություններ վճարել են փետրվարի նախաձեռնված Լիբանան եկած հազարավոր սարագիրների ճանադարհաձախարհ, ինչի մասին «Ազգ»-ը գրել էր նախորդ համարում:

Լավատեսությունն ու փոխըմբռնումը խրախուսելու մտադրությամբ

Չնայած Բարաք Օբաման իդեալիստական մղումներով Սոցիալական Դեմոկրատիկ Մեծամասնության կառավարմանը, իր քաղաքականության մեջ նա որդեգրեց ռեալիստական մոտեցումը, մի կողմ թողնելով «ամերիկյան ռճի ժողովրդավարության» սարածուկը եւ զարգացումը ողջ աշխարհին, գրում է Թոմաս Չարնոնը անգլիական «Դեյլի թեյեթրաֆ» թերթում:

Հասկանալի է, որ նա միեւնույն վայրն ընտրեց երկուսն ունենալու, ինչն իրենից առաջ՝ 2005 թվին Պենտագոնի Կոնդոլիզա Ռայսն էր ընտրել եւ հորդորել արաբական երկրներին արդար ընտրություններ անցկացնել, ազատ արձակել ֆաղթանակներին, խոսքի ազատություն ընձեռել եւ ընդարձակել կամանց իրավունքները:

Օբաման բոլորովին այլ տոն տալով իր ելույթին եւ անստեղծ Չոսոնի Մուբարաֆի 28 երկար տարիների նախագահությունը, նշեց, որ եկել է ոչ թե մարտահրեւելու, այլ խրախուսելու փոխըմբռնումը: Կահիրեյն ընտրելու իր որոշման մեջ նա հաշտություն էր փնտրում եւ, որ Մուբարաֆը «Մ. Նահանգների անասան դաշնակիցն է մնացել ամենատարբեր առումներով»: Նա արտահայտեց ֆաղթանակության աստիճանը գովասանելու է արտահայտել ինչ-որ նրա, որդեք «սարածաբանական կայունությունը ղեկավարող», այնպես էլ Մ. Նահանգների նախկին ռեալիստ առաջնորդներից՝ ավագ Ջորջ Բուշի, Բեյնս Սկոտթի և Չեմի Բլայնի մասին: Նա վստահություն է հայտնել, որ իր անհասկանալիությունն ու բազմամեծակրային անցյալը (երկար տարիներ ամերիկյան ինքնապաշտպանության մասին) խթան կհանդիսանան խաղաղության եւ լավատեսության: Օբաման ելույթից առաջ լրագրողներին հայտնել է, որ չի մասնատվում ներողություն խնդրել իր նախորդի՝

Բուշի կամ Մեծավոր Արեւելու անցյալի այլ գործողությունների համար: BBC-ի թղթակցին նա ասել է. «Մեծ գանկանում եմ երկխոսություն սկսել: Գիտեմ, որ երկկողմանի թյուրըմբռնումներ կան Մ. Նահանգների եւ արաբական աշխարհի միջեւ: Կարծում եմ՝ մեզ կհաջողվի վերադառնալ լուրջ բանակցությունների ժամանակաշրջանին: Տարածաբանական կայունությունը կարեւոր է բոլորի՝ ղաղթանակների, հրեաների եւ մյուսների համար»:

Իր հերթին Ռիչարդ Սթեյնընը ավելացնում է, որ Երեւանի վերջին խոսքերում Սաուդյան Արաբիան ընդգրկելով՝ Օբաման ցանկացել է չոսարել «հին ընկերներին», քանի որ նախապես Սիրիային եւ Իրանին եւս ներգրավել է ֆաղթանակության մեջ: Սաուդյան Արաբիայում նա մնալով է նաեւ նախկին գների ու համապատասխան սնտսության առնչվող հարցեր:

Ն. Օ.

ԿԺԳՏ-ի 25-ամյա նոր առաջնորդը

Անցյալ տարվա վերջերին ուղեղի կաթված ստացած ԿԺԳՏ-ի 67-ամյա առաջնորդ Կիմ Յոնգ Իլը դաշնապետի պաշտոնից հեռացվել է, որ Ըվեյցարիայում ուսում ստացած իր երրորդ՝ ամենակրթն ուղեղի կազմող իրեն, Շանհայից տեղեկացնում է «Դեյլի թեյեթրաֆ» թղթակցի Մալկոմ Մուրը:

«Արայագն» Կիմ Յոնգ Ունը 25 տարեկան է եւ ըստ «գահին» մոտիկ աղբյուրների, ասում է հորը: Նա Ըվեյցարիայում սովորել է անգլերեն, գերմաներեն եւ ֆրանսերեն, եւ Սեուլի Սեյոնգ ինստիտուտի մասնագետներից Չոնգ Սեոնգ Չանգի բնութագրմամբ՝ «ուժեղ եւ անողորմ առաջնորդ» լինելու բոլոր հատկություններն ունի: Իր տարեգրքի (հունիսի 8-ի) նախադասարան եղած այս հայտարարությունը վերջակետ է դնում նույն դաշնապետի համար իր ավագ եղբայրների միջեւ մղված ղալխարին:

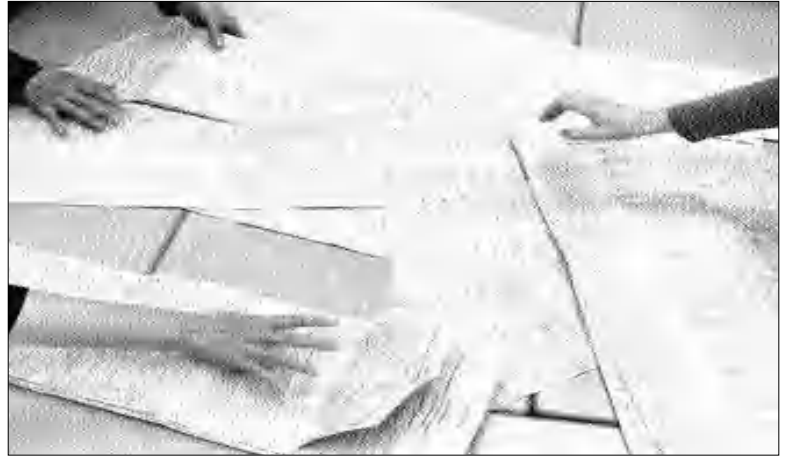
Ամենամեծ եղբայրը՝ Կիմ Յոնգ Նանը բացարկ էր հայտարարել այն բանից հետո, երբ փորձել էր 2001 թվին կեղծ անձնագրով մուտք գործել ճապոնական «Դիսնեյլենդ», իսկ միջոցները՝ Կիմ Յոնգ Չոնգը իր չափազանց «աղջկական» բնավորության համար «հարմար թեկնածու չէր կարող նկատվել»:

Բանակին եւ գերագույն խորհրդի ներկայացուցիչներին հրահանգվել է հավասարաժողովում ցուցաբերել նոր առաջնորդին եւ իշխանության փոխանցումը հարթ ու խաղաղ ճանադարհով անցկացնել: Փենյանի Օեոնակակվոր դաշնապետից՝ Հ Կուր Ռյոլը (Ազգային դաշնապետության խորհրդի նախագահ) եւ Չոն Իկ Գյուն (ֆարգայության գլխավոր ղեկավար) դաշնապետում են երիտա-

սարդի նշանակումը: Ավելին, Կիմ Յոնգ Իլի հիվանդությունից հետո երկրի ներկայիս «գործող առաջնորդ» Յանգ Սոնգ Տանը, որն ամուսնացած է Կիմի ֆրոջ հետ, արդեն իսկ իր նախադասարանությունը փոխել է հոգուս Կիմի կրտսեր որդու: Սեոնգ Չանգի կարծիքով, նույնիսկ վերջին Երեւանում կատարված միջուկային ստորգետնյա ղալթեցումներն ու հրթիռների արձակումները նպաստում են «անձնական հաջողությունների կույս» առաջացնելու երիտասարդ առաջնորդի օգտին:

Մյուս կողմից, ըստ CNN-ի հունիսի 8-ի լրագրության, մարտ ամսին ձեռքավարկված 2 ամերիկացի լրագրողներ Լորա Լիզոն ու Յունա Լի, որոնք մեղադրվում են «լրտեսության թեմանական գործողությունների մեջ» դաշնապետներին են 12 տարվա ազատազրկում պատժապատժա: Ն. Օ.

43 տկոս մասնակցություն Եվրոխորհրդարանի ընտրություններին

Եվրոմիության արբեր երկրներում կիրակի օրը անցկացված Եվրոխորհրդարանի ընտրություններին մասնակցել է ընտրողների ընդամենը 43 տոկոսը: Դա աննախադեպ ցածր ցուցանիշ է: Աստիճանից որդեք գործակալությունը հիշեցնում է, որ նախորդ ամենացածր ցուցանիշը գրանցվել էր 2004-ի ընտրություններում՝ 45,5 տոկոս:

Նախնական կանխատեսումների համաձայն, խորհրդարանի 736 տեղերի մեծ մասը ստանալու է Եվրոպայի ժողովրդական կուսակցությունը, որի խմբակցությունը միավորում է Եվրոմիության աջ կենտրոնական կուսակցություններին: Ենթադրվում է, որ այդ կուսակցությունը կստանա 268 տեղ: Եվրոպայի սո-

ցիալիստների ձայն կենտրոնական կուսակցությունները հավանաբար կունենան 170 տեղ:

Եվրոպայի լիբերալ-դեմոկրատների դաշինքը, ըստ երկուսից, կստանա 81 տեղ, «Կանաչները»՝ 54 տեղ:

Հունիսի 7-ին Եվրոխորհրդարանի ընտրություններ անցկացվում էին Եվրոմիության 27 երկրներից 19-ում: Գերմանիայում, Ֆրանսիայում եւ Իտալիայում հաղթանակ են արել կառավարող կուսակցությունները:

Իտալիայում հաղթանակ են արել կառավարող կուսակցությունները, որի խմբակցությունը միավորում է Եվրոմիության աջ կենտրոնական կուսակցություններին: Ենթադրվում է, որ այդ կուսակցությունը կստանա 268 տեղ: Եվրոպայի սո-

Արժուքային միություն Պարսից ծոցում

Պարսից ծոցի 4 ղեկավարներին՝ Զուլեյխի, Բահրեյնի, Զաբարի եւ Սաուդյան Արաբիայի արտոնարտարները համաձայնագիր են ստորագրել սարածաբանական ղեկավարության արժուքային միություն հիմնելու մասին: Ֆրանսիայից նշում է, որ այսպիսով միավորվել են Պարսից ծոցի արաբական ղեկավարների համագործակցության խորհրդի 6 ղեկավարներից 4-ը: Ավելի վաղ արժուքային միության անդամ դառնալուց հրաժարվել էին Օմանը եւ Արաբական Միացյալ Եմիրությունները:

Նորաստեղծ միության վարչական կենտրոնը գտնվում է Սաուդյան Արաբիայի մայրաքաղաք Էր Ռիադում:

Համեմատելով «Տիսանիկի» որոնումների հետ

Անգլիական «Դեյլի թեյեթրաֆ» թերթի թղթակցները խոսքի դեպի մեջ ասել են Վերջինում են մանցեցել Ալյանսյան օվկիանոսում հունիսի 1-ին կործանված ֆրանսիական աերոնավի թեկնածուի որոնումները, համեմատելով դրանք մոտ հարյուր տարի առաջ խորհրդային «Տիսանիկի» հետ: Նրանց սվալներով, օդանավում եղած 32 ազգությունների 228 ֆաղթանակներից 6-ը բրիտանացիներ են եղել, 5-ը՝ իռլանդացիներ: Եղել են նաեւ առնվազն 7 երեխաներ եւ մեկ նորածին:

Իսրայելի Աճառ Նեգրա Բարաբեյթը՝ 28 տարեկան, իր ամուսնու՝ Իսաիա Լիվաթի հետ մեղադրվում են անցկացնելուց հետո ֆրանսիական աերոնավտի Եվրոպայի մեկնել մի քանի ազգակցությունների հետ հանդիպելու նպատակով, մինչ ամուսինը մեկ այլ ինքնաթիռով վերադարձել է Դուբայ, իրենց նոր «բույնը»:

Հոլանդացիներից 3-ը երիտասարդ բեկուկներ են եղել, որոնք միասին են սովորել Դուբայում: Իթնի Ռուլզը՝ 29 տարեկան, աշխատել է Դուբայի աչի եւ ակնաբանի հիվանդանոցում: Եղել է նաեւ առաջնակարգ դաշնապետի եւ հանդես եկել Բրոդվեյում: Բրազիլիա է այցելել դոկտ. Այլիմո Բասիլի (26 տարեկան) եւ դոկտ. Ջեյն Դիզի (27 տարեկան):

Բրիտանացիներից 2-ը նախագործներ են եղել, որոնք երկար բացակայությունից հետո էին վերադառնում իրենց կանանց մոտ. Արթուր Զուլեյխ, 61 տարեկան, երեք զավակների հայր, եւ Գրահամ Գարդները՝ 52 տարեկան:

Բրիտանացիներից 2-ը նախագործներ են եղել, որոնք երկար բացակայությունից հետո էին վերադառնում իրենց կանանց մոտ. Արթուր Զուլեյխ, 61 տարեկան, երեք զավակների հայր, եւ Գրահամ Գարդները՝ 52 տարեկան:

Ն. Օ.

Բարձր սկիզբ

Թբիլիսիում բացվեց Սայաթ-Նովային նվիրված հուշակոթողը

Ամռան առաջին կիրակի օրը Թբիլիսիի հայկական Սուրբ Գեորգ եկեղեցու շրջակայքում մարդասեր էր: Եկեղեցու բակում փակցված էր Սայաթ-Նովայի մեծադիր նկարը, իսկ առաջին գերեզմանին թարմ ծաղիկներ էին դրված: Մարդիկ շատում էին եկեղեցուն հարող հրապարակը, ուր բացվելու էր Սայաթ-Նովային նվիրված հուշակոթողը:

Նախորդ տարի Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահները սեղանի շուրջը հուշակոթողի հիմնադրումը: Մագաղաթին միախառնված սագի ու նուռնու սեւ ունեցող հուշակոթողը ֆանդակազորներ էր Կախա Կորիձեի աշխատանքն է: Զանդակազորները դասնում են, որ իրենց աշխատանքի բարդագույն հասկանալի ֆանդակի սեւն ու ձեւը որոշելու էր:

«Երկու ամիս շարունակ մենք ուսումնասիրում էինք Սայաթ-Նովայի դիմապատկերը: Մեզ առավել հետաքրքիր էր ստեղծագործություններից մեկը: Արխիվում դիտարկվում էր Սայաթ-Նովայի ձեռագրերից մեկը: Այն բանաստեղծություն է սիրո մասին, որի հասկանալի յուրահատուկ վրացերեն տարբերակը գրված էր չորս լեզուներով՝ հայերեն, վրացերեն, ղարսկերեն եւ ադրբեջաներեն: Բացի այդ, բանաստեղծը ձեռագրի վրա գրել էր իր դիմանկարը: Մենք որոշեցինք ֆանդակել այդ ձեռագիրը: Հուշակոթողի վրա ֆանդակված է Սայաթ-Նովայի այդ բանաստեղծությունը՝ առաջին ձեռագրով», ասում է ֆանդակազորի Կախա Կորիձեն:

Համահեղինակ Գիա Ջափարիձեն ասում է, որ Սայաթ-Նովայի այդ ձեռագիրը ֆանդակելու նպատակով առաջին անգամ համաձայնագրված էր արժեքներ կերտելու առաջինը:

Յան ցուցադրում էր: «Հուշակոթողի երկու հասկանալի են առաջին տողերն են ֆանդակել: Մի հասկանալի են հայերեն լեզվով է, մյուսին՝ վրացերեն», նկատում է Գիա Ջափարիձեն:

Հուշակոթողի Թումանյանի եւ Գեորգ Բախնազարյանի նախաձեռնությամբ արդեն շուրջ մեկ դար է, ինչ մասին վերջին կիրակի օրը նշվում է վարդապետը՝ նվիրված Սայաթ-Նովայի մեծահմուտը: Այս տարի տոնը նշվեց մեկ շաբաթ ուշացումով՝ այն համատեղելու հուշակոթողի բացման հետ:

Հրապարակում տեղադրված բեմից երիտասարդները ներկաների վրա վարդի թերթիկներ էին ցարկում՝ այսպիսով ազդարարելով տոնի սկիզբը: Ելույթ էին ունենում ինչպես վրացի, այնպես էլ հայ ստեղծագործողները:

«Թեղեց հուշակոթողին գրված է Թբիլիսիի առաջին Սայաթ-Նովա, բանաստեղծը մեր ժողովրդի համար նա վիթխարի արժեք է, որով հղափարում ենք եւ դաստիարակվում», ասաց Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը:

«Արդեն մեկ դար է, ինչ Սայաթ-Նովայի մեծահմուտը միավորում է երկու ժողովուրդներին: Այս հուշակոթողը մեր երկու ժողովուրդների դարավոր բարեկամության եւ մեկ խորհրդանիշն է: Սայաթ-Նովան ստեղծագործում էր սարբեր լեզուներով՝ աղացուցելով, որ մեր սարածաբանի ժողովուրդների միջև սարբերություններն ապելի փչեց, քան ընդհանրությունները», ասաց Հայաստանի արժապատիւ գործերի նախարար Էդվարդ Նալբանդյանը, ով իր վրաց գործընկերոջ հետ մասնակցում էր հուշակոթողի բացմանը:

ԱՐԲԵՏԱ ԲԱԿԱՅԵԱՆ Թբիլիսի

Ավստրիացի Հայաստանում Բուլղարիայի սարվա միջոցառումների առաջին փուլը

«Ազգ» իր ընթերցողներին տեղեկացրել էր, որ ՀՀ նախագահ Սեւր Սարգսյանի եւ Բուլղարիայի Հանրապետության նախագահ Գեորգի Պիվանովի կողմից հայտարարվել էր փոխադարձ մշակութային տարբերակներ անցկացնելու մասին: Եվ 2008-ի դեկտեմբերին ՀՀ մշակութային նախարար Սոֆիա այցի ընթացքում երկու երկրների նախարարների ստորագրությամբ կայանքի կոչվեց դաշնամուսուկորվածությունը: Մայիսի 29-ից հունիսի 4-ը Երեւանում, Գյումրիում, Դիլիջանում, Վանաձորում եւ Արմավիրում Բուլղարիայի սարվա շրջանակներում հրապարակված համերգներով ու ելույթներով հանդես եկան «Սոֆիայի մենակատարներ» նվագախումբը, «Արաբեսկ» բալետային խումբը, «Բիսրիկիստ բաբի» (Տափալները Բիսրիկայից) համույթը, «Նայդեն Կիրով» ազգագրական դարի թատրոնը: Այդ օրերին բացվեց նաեւ Բուլղարիայի վանդակը եւ սրբավայրերը լուսանկարչական ցուցահանդեսը, կայացավ Պ. Յավորովի բանաստեղծությունների հայերեն թարգմանությունը: Երեկ վերջին գալ-համերգով, որը տեղի ունեցավ Հ. Պարոնյանի անվ. երաժշտական կոմեդիայի ղեկավարած թատրոնի ղեկավարմամբ, ավարտվեց բուլղարական սարվա միջոցառումների առաջին փուլը: Բուլղարացիները անցնելի տղամարդկանցում ու հիացմունքի արտահայտությունները կիսեցին «Ազգ» հետ համեմատելի առաջ: Իսկ Բուլղարիայի մշակութային նախարարի տեղակալ Իվան Տակաչեւը մի փոքր նեղվել էր, որ Երեւանում իրենց խմբի մասին զովագրող շաբաթ էր ու դաժանեց լեզվալեզուն չէին, ինչպես մարդերում: Սակայն դա մասնակցություն չէր ընկնել, որպեսզի հրապարակվեցին ունենալիս: «Մենք մեզ չենք լավ էրին զգում, կարծես եղբայրներ լինեինք: Ձերն ու հյուրասեր են հայերը եւ դա շատ ոգեւորիչ է: Անհամար կրկին կրկին հյուրասերները նաեւ ցուցահանդես Հայաստանում, իսկ հաջորդ տարի կադաստր Հայաստանի տարի Բուլղարիայում միջոցառումներին, որոնց շուրջ բանակցությունները վերջնական լուծում ստացան այս այցի ընթացքում»: «Բիսրիկայի տափալներ» համույթի ելույթը այնքան էր գրավել հանդիսատեսին, որ չէին դադարում երկարատեւ ծափերն ու ողջույնի խոսքերը: Այդ համույթում երգողները երեք տեղում էին ներկայացնում՝ սառն թոն (16 հոգի) 55-80 տարեկան, որոնք հնչեղ ձայներով ու կատարողական բարձր արվեստով ներկայացրին մյուս համույթների հետ բուլղարական էթնիկ երգն ու դարը:

ՄԱՐԵՏԱ ԲԱԿԱՅԵԱՆ

Վաղնջագույն ղեկավար կազմավորումները Հայկական լեռնաշխարհում

Վերջին 10-15 տարիներին Հայաստանի սարածո կատարված ղեկավարների արդյունքում հնագիտական ճյուղ, հարուստ նյութ է կուտակվել՝ հաղորդակցելով Հայկական լեռնաշխարհում վաղնջական ժամանակների ղեկավարման միավորումների գոյության:

Եղած նյութերի եւ տեղեկությունների դարձաբանման նպատակով «Ծիրանի» հասարակական կազմակերպությունը ֆինանսավորված-բանավեճ է նախաձեռնել, որը տեղի կունենա հունիսի 13-ին Տղաբաղից 9 հասցեում: Զննարկման թեման է՝ «Վաղնջագույն ղեկավար կազմավորումները Հայկական լեռնաշխարհում՝ ըստ հնագիտական սվալների», այն կներկայացնի Հայաստանի ՊԱՍ Հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի սեփական, ղեկավարման գիտությունների թեկնածու Պավել Ավետիսյանը:

Հայտնաբերվել է Ազաթա Բրիսիի անհայտ երկու պատմվածք

Ազաթա Բրիսիի երկու անհայտ ղեկավարման սեւագրեր է հայտնաբերել բրիտանացի ուսումնասիրող Ջոն Կառան՝ ղեկավարելով թագուհուն ղեկավարման Greenway House առանձնահատուկ: Պատմվածքները երկու Պուարտի մասին են: Դրանցից մեկը կոչվում է «Շան գնդակի գաղտնիք», մյուսը՝ «Յերբերի սանձահարումը»: Ինչպես հարողում է The Guardian-ը, այս ղեկավարմանը առաջինը հիմն է հանդիսացել «Համր վկայ» վեպի համար, իսկ երկրորդը՝ «Հերակլեսի սխրանքները» ղեկավարմանը ղեկ է եղրափակել:

Երկու ղեկավարման էլ կտպարվեն 2009-ի սեպտեմբերին՝ Ջոն Կառանի խմբագրմամբ:

Նինո Ասանիաշվիլին հրաժեշտ կատարելիս անհայտ բեմին

Աշխարհահռչակ դարուհի Նինո Անանիաշվիլին հունիսի 27-ին Ջեվիկ Մաֆֆեզիի բեմադրությամբ Չայկովսկու «Կարալի լճում» Օդես-Օդիլի դարով հրաժեշտ կատարելիս բալետի թատրոնին, որտեղ հանդես է եկել 17 տարի: Այս մասին հարողում է «Նյու Յորք թայմսը»: Անանիաշվիլին, որ ծնվել է 1964 թվականին Թբիլիսում, բալետային արվեստում հաջողությունների է հասել վաղ տարիքում եւ որպես աշխարհահռչակ դարուհի 2004 թվականից Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Սակաշվիլիի հրավերով ղեկավարում է Թբիլիսիի Ջախարախա Պիլիպիլու անվան բալետի թատրոնը:

ՄԱՐԵՏԱ ԲԱԿԱՅԵԱՆ

ԱԶԳ

Մարզայական

Ընտրական մրցաշարը սկսեցին Պարսուքյանը

Այսօր կկայանա Հայաստան-Թուրքիա սկզբունքային մրցավեճը

Ֆուտբոլի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը Պարսուքյանը սկսեց Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական մրցաշարը: Ըվեյցարիայի Վիլհելմսհորնի «Բերգոլց» մարզադաշտում հայ ֆուտբոլիստները 1-2 հաշվով զիջեցին դաշտի տերերին:

Ըստ ՀՖՖ մամուլի փաստաթղթերի, հանդիպման առաջին խաղակեսն անցել է դաշտի տերերի առավելությամբ, որոնք արդեն 20-րդ րոպեին խաղը շահում էին 2-0 հաշվով: Հաջորդ 17-րդ րոպեին բացել էր Երեմ Դերմիրյանը, երեք րոպե անց Ըլեյզեն Գալին 2-րդ անգամ էր գրավել Երուսաղիմի Ֆուլհամմիայանի դաշտում:

ՀՀ հավաքականի հիմնական հարվածային ուժը՝ Մխիթարյան-Գոհարյան երկյակը ակտիվ է իրեն դրսևորել: Առաջին լուրջ վստահող դաշտի տերերի դարձնելու ստեղծվել է 27-րդ րոպեին, սակայն Մխիթարյանի հարվածից հետո գնդակը դիմել է դարձաբաժանին: Իսկ մինչ այդ դաշտի տերերը կարող էին նաեւ 3-րդ գոլը խփել, սակայն դասարկ դարձան գնդակը հանել է Կառլեն Սիրսյանը:

Ընդմիջումից հետո մեր ֆուտբոլիստները զգալիորեն ակտիվացան եւ հարձակողական գործողությունները: 48-րդ րոպեին Գոհարյանի փոխանցումով հարվածային դիրք դուրս եկած Մխիթարյանի հարվածից հետո դաշտի տերերին օգնության է եկել դարձաբաժանի հորիզոնական ձողը: Ի վերջո, մեր հավաքականի գոհները ցանկալի արդյունք են սվել: 83-րդ րոպեին Մխիթարյանը հեռահար հարվածով կր-

ճախել է հաշվի արժեքները: 4 րոպե անց դաշտի տերերը 2-րդ րոպեին ֆարսի համար հեռացվել է Միհրան Մանասյանը:

Ըվեյցարացիների հետ խաղում ՀՀ հավաքականը հանդես է եկել հետեյալ կազմով: Երուսաղի Ֆուլհամմիայան, Արսակ Անդրիկյան, Գագիկ Դադբաբյան, Կարեն Խաչատրյան, Կառլեն Սիրսյան, Արթուր Յուզբաբյան, Արսակ Դաբյան, Երգար Մալախյան (Գետրո Դադբաբյան, 46), Դավիթ Մանույան (Միհրան Մանասյան, 80), Հենրիխ Մխիթարյան, Յուլիանոս Գոհարյան:

Նշենք, որ խաղին մասնակցած 13 ֆուտբոլիստներից 10-ը ներկայացնում էին «Փյունիկը», 2-ը՝ «Բանանցը», մեկը՝ Բելառուսի ԲՍԷ-ն:

Այսօր Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը «Համրադեսան» մարզադաշտում կհյուրընկալի ընտրական մրցաշարի առաջատարներից մեկին՝ Թուրքիայի հավաքականին, որը դեռևս մարտին հյուրընկալվելիս 3-0 հաշվով հաղթել էր իռլանդացիներին: Խաղը կսկսվի Երեմի ժամանակով 20-ին: Հիշեցնենք, որ անցյալ տարվա օգոստոսի 20-ին «Հրազդանում» մեր երիտասարդները 2-1 հաշվով կամային հաղթանակ էին տոնել թուրքերի նկատմամբ: 89-րդ րոպեին հաշիվը հավասարեցրեց Կառլեն Սիրսյանը, իսկ ավելացված ժամանակում թիմին հաղթանակ դարձրեց Հենրիխ Մխիթարյանը: Հաջողություն մաղթենք մեր ֆուտբոլիստներին թուրքերի հետ սկզբունքային մրցավեճում:

Տղանդիկան առաջինը եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեց

Հոլանդիայի ազգային հավաքականը հյուրընկալվելիս 2-1 հաշվով հաղթելով իսլանդացիներին, աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարում 6-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց եւ Եվրոպայի հավաքականներից առաջինը եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեց: «Երե անընդմեջ հաղթանակներն իրոք մեծ գնահատանք են արժանի: Մենք կատարեցինք մեր գլխավոր խնդիրը եւ այժմ ամբողջ մեկ քայլ ունենք աշխարհի առաջնությանը մասնաձայնաստեղծելու համար: Նորաստեղծվել ենք մնացած երկու ընտրական խաղերն էլ Եվրոպայի 100 տարեանոց արդյունավետ մրցաշարը», խաղից հետո նշել է հոլանդացիների գլխավոր մարզիչ Բերտ Կան Մարվելը:

Վերջնական հաղթանակին մոտ է նաեւ Անգլիայի հավաքականը, որը եւս 6-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ հյուրընկալվելիս 4-0 հաշվով ջախջախելով դազարստերին: Անգլիացիներից զոյելը խփեցին Բերնի, Հեսկին, Ռունին եւ Լենդիարդը: Ընտրական 2-րդ խմբում 11 միավորով 2-րդ տեղում են խորվաթները, որոնք սեփական հարկի սակ ոչ-ոքի (2-2) խաղացին ուկրաինացիների հետ: Բելառուսները 5-1 հաշվով հաղթելով Ան-

դորայի ընտրանում, 9 միավորով 3-րդ տեղում են:

Առաջին խմբում առաջատարի դիրքն ամրապնդեց Դանիայի ընտրանին՝ հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով առավելության հասնելով Ըվեյցենի նկատմամբ: 6 խաղից հետո դանիացիներն ունեն 16 միավոր: Պորտուգալացիները հյուրընկալվելիս 2-1 հաշվով հաղթելով արբանացիներին, վասակեցին 9 միավոր:

Ամենախոշոր հաշիվը (7-0) գրանցվեց Սլովակիայի եւ Սան Մարինոյի հավաքականների մրցավեճում: Մյուս հանդիպումներում գրանցվել են այսօրիսի արդյունքներ. Ֆինլանդիա-Լիխտենշտեյն՝ 2-1, Արբեջան-Ռուելա՝ 0-1, Սերբիա-Ավստրիա՝ 1-0, Լիսվա-Ռումինիա՝ 0-1, Բուլղարիա-Իռլանդիա՝ 1-1, Կիլիմ-Չեռնոգորիա՝ 2-2, Մակեդոնիա-Նորվեգիա՝ 0-0:

Երկու խաղում մեկ գոլ

Ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 11-րդ տուրում ընդամենը երկու խաղ կայացավ: Գյումրիում «Շիրակի» եւ «Ռուվիսի» մրցավեճում դարձան մեկական անառիկ, իսկ Կապանում «Գանձասարը» Վիրգին Մարտավելայի խփած միակ գոլի շնորհիվ հաղթեց «Կիլիկիային»:

Անանդը Կառլեն մրցախաղը

Վիճակաբան Անանդը հաղթող ճանաչվեց Միլոլուցում Պետեր Լեկոյի հետ 8 Պարսիայից անցկացրած արագ խախտման մրցաշարում (5-3): Ավարտական չորս Պարսիաներից մեկուն Անանդը հաղթեց, երեքն ավարտեց ոչ-ոքի: Իսկ ահա Լեկոյն այդպես էլ չկայելեց հաղթանակի փառաբանությունը:

ՇԱԽՄԱՏ

Վարուժան Տակոբյանը Լաս Վեգասի մրցաշարի հաղթող

ԱՄՆ-ում բնակվող գրոսմայսթեր Վարուժան Տակոբյանը հաղթող ճանաչվեց Լաս Վեգասի ժամանակի մրցաշարում, որին մասնակցում էին 89 ժամանակագետներ: Նա 6 հնարավորից վասակեց 5 միավոր: Նույնքան միավոր ուներ նաեւ Էնրիկո Սեվիլանոն, որին Տակոբյանը գերազանցեց լրացուցիչ գործակիցներով: Երկուսն էլ որդես դարձան ստացան 4641 դոլար:

Առաջին տուրում Տակոբյանի օգտին միավոր գրանցվեց առանց խաղի: Նա հաղթեց Ջոնաթան Թայրին, Ջեյմս Կրային եւ Լաուրենց Ֆրեյդին, ոչ-ոքի խաղաց Մարկ Բրադֆորդի եւ Լյուկ վան Վելիի հետ:

Հայաստանը ներկայացնող Պարսիայանը ու Տիգրան Պետրոսյանը 6 հնարավորից վասակեցին 4,5-ական միավոր: Լրացուցիչ գործակիցներով Պարսիայանը գրավեց 4-րդ, Տիգրանը՝ 5-րդ տեղը՝ իրենցից առաջ թողնելով նույնիսկ ցուցանիս ունեցող Լյուկ վան Վելիին: Մեր ժամանակագետների դարձելը 413 դոլար է: 4,5 միավորով 14-րդ տեղը զբաղեցրեց ԱՄՆ-ում բնակվող Անդրանիկ Մաշկոբյանը, իսկ ԱՄՆ-ն ներկայացնող մեկ այլ հայազգի ժամանակագետ՝ Պարուհի Մանուկյանը 2,5 միավորով գրավեց 43-րդ հորիզոնականը:

Տաջոկ մեկնարկ

Թբիլիսիում ընթացող ժամանակի Մայա Չիբուրդանիձեի անվան գավաթի խաղարկությունում հաջող են մեկնարկել Հայաստանի 3 ժամանակագետները: Լիլիթ Պալոյանը, Լիլիթ Սիրսյանը ու Սիրանուշ Անդրեասյանը 3 հնարավորից վասակել են 2,5-ական միավոր: 100 տարեանոց արդյունքով առջեկից են ընթանում վրաց ժամանակագետի Բելա Շոթենաչվիլին եւ ուկրաինացի Մարիա Մուզիչուկը: Մրցաշարին մասնակցում են 53 ժամանակագետներ:

Չորսի մրցաշարում ուժեղագույնը Կառլենն էր

Խաղանական Լեոն Բադալով 4 գրոսմայսթերների մասնակցությամբ անցկացված արագ ժամանակի մրցաշարի հաղթող ճանաչվեց Մագնուս Կառլենը: Մրցաշարն անցկացվեց Մոնթեպելիոյի համալսարանում: Մրցակիցները 4 Պարսիայից բաղկացած մրցախաղում դեմ էր որոշեցին հաղթողին: Ոչ-ոքի արդյունքի դեմում նշանակվում էր լրացուցիչ կայանակային մրցախաղ:

Կիսաեզրափակիչում Վասիլ Իվանչուկը 2,5-1,5 հաշվով Պարսուքյան մասնակցող Ալեքսանդր Մորոզովիչին, իսկ Մագնուս Կառլենը առավելության հասավ Վան Յուրեյի նկատմամբ (3,5-2,5): Եզրափակիչում հաղթողին որոշելու համար հարկ եղավ անցկացնել կայանակային լրացուցիչ 3 Պարսիա: Համառ Պարսուքյանը 4-3 հաշվով հաղթեց Իվանչուկին:

Ֆեդեռները կրկնեց Մամփրասի ռեկորդը

Փարիզում վերջնագծով հասեց թեմիսի «Ռոլան Գարոսի» մրցաշարը: Տղամարդկանց մրցաշարի եզրափակիչում հաղթելով Եվգենի Սոդոլովին (6-1, 7-6, 6-4), Ըվեյցարացի Ֆեդեռները «Մեծ սաղավարի» մրցաշարում իր 14-րդ հաղթանակը տոնեց եւ կրկնեց լեգենդար ամերիկացի թեմիսիս Փիթ Սամփրասի ռեկորդը: Ընդ որում, Ֆեդեռներին առաջին անգամ հաջողվեց հաղթող ճանաչվել Ֆրանսիայի բաց առաջնությունում: Հետաքրքիր է, որ Փիթ Սամփրասն այդպես էլ «Ռոլան Գարոսում» հաջողության չի հասել, իսկ Իվան Լենդլին չի հաջողվել դառնալ ուլիմպիկյան մրցաշարի հաղթող:

Ջանաչվելու ստեղծված հնարավորությունը ձեռնից բաց չթողեց: Ֆեդեռներին գլխավոր մրցանակը հանձնեց լեգենդար Անդրե Ալասին, նշելով, որ Ըվեյցարացին արժանի էր հաղթանակի: Իր հերթին Սոդոլովինը Ֆեդեռներին համարում է բոլոր ժամանակների աշխարհի լավագույն թեմիսիս: Իսկ Փիթ Սամփրասը նրա մասին հետեյալ կարծիքն է արտահայտել. «Լյն, ինչ վերջին 5 տարիներին արեց Ֆեդեռները, դժվար թե մոտ ապագայում որեւէ մեկին հաջողվի: Անկախ այս մրցաշարի արդյունքներից, Ֆեդեռները բոլոր ժամանակների ամենամեծ թեմիսիսն է: Նա իրոք արժանի էր հաղթանակին: Նա ոչ միայն իրանալի մարզիկ է, այլեւ հարգանքով է վերաբերվում իր աշխատանքին: Ողջերը դրականորեն է ազդում երիտասարդության վրա: Վասիլ են, որ առջեկում նրան նոր հաղթանակներ են ստանում»:

«Պարսուս են նույնիսկ իմ սիրած ուլիմպիկյան մրցաշարը գոհաբերել հանում «Ռոլան Գարոսի» հաղթանակի: Հասուն Պարսուքյանը դեմ է անցնեմ հողածածկույթով կորստում, որովհետ Փարիզում գերազանց մարզավիճակում գտնվում», նշել էր Ֆեդեռները 2008-ի օգոստոսի Սանկո Պետրոսյանը «Լաուրենցի» մրցանակին արժանանալուց հետո:

Նրա երազանքի իրականացմանը վերջին տարիներին խանգարում էր իտալացի Ռաֆայել Նադալը: 2006-ից սկսած եզրափակիչում Նադալը հաղթել է Ֆեդեռներին: Եվ ահա այս անգամ Ըվեյցարացի Սոդոլովինը հաջողվեց Պարսիայից դուրս մղել Նադալին եւ փաստորեն եզրափակիչի ուղի հարթել Ֆեդեռների համար, որը հաղթող

